

Рецензія
на дисертацію **Бондар Оксани Петрівни**
«Еколого-психологічні особливості організації ігрового простору дитини
дошкільного віку»»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 053 Психологія

В умовах сьогодення спостерігається істотна зміна змісту дитячого життя. Очевидно, що сучасні діти дошкільного віку ростуть й розвиваються в інших економічних, соціальних і культурних реаліях. З однієї сторони, психологи стверджують, що досить часто відбувається руйнування традиційних форм дитячого буття, яке знаходить своє відображення в зникненні дитячого співтовариства й зростанні пріоритету раннього навчання. З іншої сторони - перехід на особистісно-орієнтовану модель у розвитку сучасної дитини дошкільного віку вимагає ретельного психологічного аналізу як самої категорії «ігровий простір», так і особливостей організації ігрового простору.

Якісно організований ігровий простір дитини дошкільного віку є місцем, яке слугує стимулом до прояву елементів власної самостійності й є своєрідним спонуканням до особистісного становлення з врахуванням особливостей психічного й соціального розвитку. Саме тому, з'ясування психологічної сутності й специфіки організації ігрового простору дитини дошкільного віку набуває особливої актуальності.

Дисертаційна робота Бондар О. П. висвітлює аспекти малодослідженої у вітчизняній психологічній науці теоретико-емпіричної інформації, ключовим ракурсом якої є еколого-психологічний підхід у організації ігрового простору дитини дошкільного віку.

Дисертантка аргументовано й цілісно висвітлила концептуальні принципи гри як провідної діяльності дитини дошкільного віку, здійснила ґрунтовний теоретико-методологічний аналіз вивчення впливу ігрового простору на розвиток особистості дитини дошкільного віку. Світоглядні орієнтири дисертантки зосереджені на обґрунтуванні комплексного дослідження ігрового простору закладу дошкільної освіти та домашнього ігрового простору, тому в

роботі варто відзначити синтез як універсальних теоретичних постулатів, так і безперечні авторські здобутки щодо досліджуваних категорій.

Наголосимо, що у дисертаційному дослідженні імпонує насамперед творче осмислення авторкою як теоретичного змісту, функцій, структури досліджуваних ключових дефініцій, так і їхня виважена інтерпретація. Відтак робота насичена широким інформативним психологічним спектром, а її результати мають важливе теоретичне і прикладне значення для якісної організації ігрового простору дитини дошкільного віку з урахуванням еколого-психологічного підходу.

У другому розділі дисертаційного дослідження вдало і повномірно подано опис результатів емпірико-діагностичного дослідження впливу ігрового простору на особистісний розвиток дитини дошкільного віку. На особливу увагу заслуговує підібраний методичний інструментарій. Дослідження здійснювалось в два етапи. На першому етапі емпіричного дослідження вивчались особливості організації ігрового простору в закладі дошкільної освіти та домашньому ігровому просторі. На другому етапі емпіричного дослідження було з'ясовано особливості впливу ігрового простору на особистісний розвиток дітей дошкільного віку. Для дослідження й інтерпретації одержаних емпіричних результатів дисертанткою використовувався факторний та кластерний аналіз. Варто зазначити, що одержані в ході дослідження результати представлені в графічному вигляді, що значно полегшує сприйняття матеріалу й візуалізує загальну картину встановлених взаємозв'язків.

За результатами констатувального етапу дослідження було встановлено, що організація ігрового простору потребує корекції з точки зору еколого-психологічного підходу. Розроблені та впроваджені програмні заходи еколого-психологічної організації ігрового простору дітей дошкільного віку сприяли розвитку особистісних якостей дітей дошкільного віку, що відобразилось на ускладненні структури міжособистісної взаємодії дітей через диференціацію, інтеграцію і гармонізацію.

За беззаперечно позитивного загального враження дисертаційна робота Бондар Оксани Петрівни. не позбавлена окремих зауважень та побажань :

1. Здійснюючи теоретичний аналіз дисертантка частково торкається екологічності матеріалів в ігровому просторі, враховуючи специфіку теми дослідження варто було б більше уваги приділити саме цьому компоненту.
2. Дисертаційне дослідження значно виграло б, як би у дослідженні ігрового простору брали участь не лише вихователі, але й психологи, які також причетні до організації ігрового простору закладу дошкільної освіти.
3. У формувальній частині дисертанткою була розроблена й апробована програма спрямована на організацію ігрового простору з урахуванням еколого-психологічного підходу, в якій прописані програмні заходи окремо для вихователів, окремо для батьків. Прикладний аспект дисертації значно підсилюється, якби було розроблено дві окремих програми.
4. З огляду на практичну значущість здобутків дисертантки висловлюємо побажання щодо публікацій її результатів, програмних заходів у вигляді навчально-методичного посібника для студентів, вихователів, психологів, а також спеціального посібника для батьків, не обтяженого науковою термінологією.

Водночас зроблені зауваження та пропозиції ніяким чином не впливають на загальну позитивну оцінку і засвідчують евристичну відкритість дисертаційної роботи для її трактування і подальшого вдосконалення. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 053 «Психологія».

Актуальність теми, дослідницький характер, аргументований аналітичний підхід до трактування психологічних конструктів виокремлюють дисертацію Бондар О. П та надають їй статусу завершеного самостійного дослідження з аналізованої проблематики.

Вважаємо, що рецензована дисертаційна робота Бондар Оксани Петрівни **«Еколого-психологічні особливості організації ігрового простору дитини**

дошкільного віку» відповідає вимогам, які висуваються до дисертацій, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія».

Рецензент -

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

Габа

Габа

Ірина Габа